

Besvarelse af Samrådsspørgsmål S & T fra Mogens Jensen – Talepapir

Jeg er af Udenrigsudvalget blevet stillet spørgsmål S og spørgsmål T vedrørende dialog- og samarbejdsaktiviteter med arabiske og muslimske lande, som Udenrigsministeriet er involveret i. Jeg vil svare på de to spørgsmål i sammenhæng.

Indledningsvis vil jeg sige, at det er afgørende, at Danmark igennem vores udenrigs- og udviklingspolitiske instrumenter forsøger at fremme konstruktiv dialog med den arabiske og muslimske verden.

Globaliseringen indebærer, at regionale trusler og udfordringer ikke længere kan afgrænses til Mellemøsten. De seneste måneders vrede mod Danmark er et indlysende eksempel. Vi er derfor nødsaget til at indgå i en aktiv dialog og samarbejde med den muslimske verden om hvordan disse konkrete problemer håndteres og løses i fællesskab.

Desuden er der et mere abstrakt behov for at nedbryde gensidige fordomme og stereotyper. Vi har været vidner til at fejlinformation og manipulation om Danmark har floreret voldsomt i Mellemøsten den seneste tid. På samme måde er der naturligvis mange i Vesten, der har en mangelfuld forståelse af den muslimske verden.

Danmark har allerede et omfattende samarbejde med arabiske og muslimske lande såvel på det udenrigspolitiske som på det udviklingspolitiske område.

Mulighederne er der. Men det er klart, at regeringerne og vores øvrige samarbejdspartnere i de enkelte lande nødvendigvis må tage bestik af den aktuelle folkelige modvilje mod Danmark. Det er vigtigt for mig at fremhæve, at det hidtidige samarbejde har givet os en solid platform, som vi udnytter systematisk og målrettet.

Lad mig redegøre for de forskellige dialog- og samarbejdsaktiviteter region for region. For en oversigt over Danmarks indsats i udviklingslandene henviser jeg til Danidas årsberetning.

I Mellemøsten støtter Danmark en række dialog- og samarbejdsaktiviteter.

Gennem Udenrigsministeriets støtte til Center for Kultursamarbejde med Udviklingslandene støttes festivalen "**Images of The Middle East**", som sætter fokus på moderne kulturudtryk i Mellemøsten. Festivalen har været under forberedelse siden 2003 og omfatter en række forskellige samarbejdsprojekter mellem intellektuelle, kultur- og mediefolk i Danmark og Mellemøsten. Selve festivalen gennemføres i perioden 12. august - 20. september 2006, hvor mere end 400-500 kunstnere og intellektuelle fra Mellemøsten besøger Danmark. Der gennemføres arrangementer i 9 byer i hele landet. Programmet vil bl.a. bestå af teater og dans, musik, litteratur, film, udstillinger med samtidskunst. Hertil kommer et omfattende medieudvekslingsprogram, som udføres i samarbejde med International Media Support (IMS) samt et stort og ambitiøst uddannelsesprogram henvendt til folkeskolens ældste klasser og gymnasieskolen.

Dialog- og samarbejdsaktiviteter indgår som en integreret del af bistanden til **Irak**. Den danske bistand til genopbygning og humanitære indsatser i Irak beløber sig til 500 mio. kr. og fordeler sig på en række områder, herunder fremme af respekt for menneskerettigheder og reform af retssektoren, demokratisering, økonomisk udvikling, landbrug samt støtte til nærområdeindsatser for flygtning og humanitær bistand.

Den danske støtte omfatter finansiering via Dansk Center for Menneskerettigheder af et NGO-hus i Basra, som bruges af mere end 250 lokale irakiske NGO'er. En væsentlig aktivitet i NGO-huset er uddannelse af irakere i menneskerettighedsspørgsmål. Der er også etableret en fond der støtter konkrete projekter i lokalområder.

I **Egypten** er vores traditionelle programsamarbejde under udfasning frem til 2008, men har fortsat i 2006 og 2007 et niveau på 48 mio. kr. årligt. Denne bistand går til støtte af miljøsektoren. Endvidere fortsætter vores samarbejde under Privatsektorprogrammet, ligesom der fortsat ydes støtte via Blandede Kreditter.

Der foregår endvidere en lang række aktiviteter med arabiske og muslimske lande inden for rammerne af **Det Arabiske Initiativ**. Dertil kommer støtten til de **palæstinensiske selvstyreområder i Gaza/Vestbredden**. Da såvel bistanden til de palæstinensiske selvstyreområder som Det Arabiske Initiativ

henhører under udenrigsministerens ressort, vil Udenrigsministeren redegøre nærmere for dette i forbindelse med sit samråd senere om samme spørgsmål.

For de muslimske – eller overvejende muslimske lande i **Asien** – samler interessen sig især om programsamarbejdslandet **Bangladesh**; **Afghanistan**, hvor Danmark er til stede med et program, der i volumen og indretning er at sammenligne med et programsamarbejdsland, og **Indonesien**, hvor det danske engagement består i en bredspektret indsats til fremme af menneskerettigheder og demokrati.

I alle tre lande har vi taget skridt til at styrke dialogen med moderate muslimske kræfter. Vi gør det i første omgang gennem styrkelse og fokusering af allerede igangværende aktiviteter. I alle tre lande har vi et rigtig godt udgangspunkt. Kontakterne er etableret, samarbejdspartnerne er dér. Vi kender dem – og de kender os.

Lad mig tage landene et for et.

I **Bangladesh** er indgangen et bredspektret program til fremme af menneskerettigheder og demokrati samt igangværende sektorprogrammer inden for vand og sanitet.

Sidstnævnte er et interessant eksempel på dialog på græsrodsniveau. Under et vand-sektorprogram samarbejdes med lokale imamer, der fungerer som katalysatorer og fortalere i lokalsamfundene for fremme af sanitet og forbedret

hygiejne. Der er udviklet en model her, som vi vil se nærmere på og – om muligt - overføre til andre sektorprogrammer.

Under det igangværende menneskerettigheds- og demokratiprogram er der etableret mange kontakter til lokale civilsamfundsorganisationer, der udnyttes målrettet for at fremme dialogen med moderate muslimske kræfter om konkrete menneskerettighedsspørgsmål, regeringsførelse – herunder ikke mindst den udbredte korrupsion, som af mange vurderes at være helt afgørende for den voksende islamistiske radikaliserings i Bangladesh.

Allerede før tegningesagen iværksatte vi et studie af den islamistiske radikaliserings i Bangladesh. Det er forventningen, at studiet vil identificere nye lokale institutioner og organisationer, der med fordel kan samarbejdes med under landeprogrammet med det formål at imødegå og forebygge radikaliserings.

Også i **Afghanistan** åbner de allerede igangværende projekter og programmer store muligheder for at fremme dialog på mange niveauer - en mulighed som vi naturligvis udnytter systematisk.

Det danske engagement på det juridiske område - og i forhold til den nationale menneskerettighedskommission – åbner for dialog med nøgle-institutioner og -enkeltpersoner, der har afgørende indflydelse på den fremtidige indretning af den afghanske rets sektor – herunder det følsomme spørgsmål om forholdet mellem sekulær lov og sharia.

Gennem det hidtidige danske engagement vedr. fremme af menneskerettigheder og demokrati i **Indonesien** er der etableret kontakter til moderate muslimske organisationer. Vi har en solid platform for fortsat dialog.

Også i Indonesien har vi en bred vifte af samarbejdspartnere – både statslige og civilsamfundsorganisationer – der giver os en indgang til at styrke dialogen med moderate muslimske kræfter. Vi samarbejder blandt andet med organisationer, der på lokalt niveau arbejder for modernisering og sekularisering af koranskoler.

Herudover kan nævnes regionale initiativer i **ASEM-regi (Asia Europe Meeting)** Danmark er en aktiv partner i det kulturelle samarbejde under ASEM – i det såkaldte Interfaith Dialogue – der netop tager sigte på gennem dialog at skabe forståelsen mellem religioner. Samarbejdet forventes i løbet af 2006 at blive udmøntet i en række konkrete nye initiativer.

En vigtig del af Danmarks dialog med den muslimske verden foregår i **Afrika**, og ikke mindst i tilknytning til u-landsbistanden. Kontinentet er hjemsted for en betydelig del af verdens muslimer, over 40 procent af Afrikas samlede befolkning er muslimer. Syd for Sahara er omkring en tredjedel af de knapt 750 mio. indbyggere muslimer - og tallet stiger.

En række lande i Afrika har i dag muslimske befolkningsflertal, inklusive de danske samarbejdslande **Mali** og **Niger**, hvor muslimer udgør henholdsvis 90

og 80 procent af befolkningen. I landene syd for Sahara har størstedelen store muslimske befolkningsmindretal, inklusive **Tanzania, Burkina Faso og Benin**, som er programsamarbejdslande for dansk bistand. Også i Danmarks øvrige programsamarbejdslande i Afrika er der betydelige muslimske befolkningsgrupper. Det er ligeledes kendetegnende for disse lande, at mange regeringsmedlemmer, parlamentarikere og ledende skikkelser i civilsamfundet er muslimer. Som bekendt er vores dialog og samarbejde med disse lande både intenst og bredt forankret.

Med undtagelse af Sudan og Mauretanien findes der ikke islamiske stater i Afrika syd for Sahara. Modsat den arabiske verden er det helt overvejende billede, at Islam eksisterer side om side med andre religioner under relativt demokratiske styreformere og verdslige forfatninger.

Sudan står over for at skulle opbygge en sekulær stat efter borgerkrigen. Danmark er med i dette arbejde i kraft af overgangbistand på 500 mio. kr. Indsatserne går bl.a. til uddannelse, til at sikre bedre adgang til det civile retssystem og til den folketælling og vælgerregistrering, der skal danne grundlag for en folkeafstemning om Sudans fremtid.

Danmark bidrager også til FNs fredsbevarende indsats i Sudan og med humanitær bistand og civile observatører til det muslimske Darfur.

For mig er det klart, at grobunden for religiøs radikaliserings i Afrika især skal findes i fattigdom og marginalisering. Desværre vokser antallet af fattige i

Afrika. Millioner af unge mennesker lever med meget dårlige fremtidsudsigter, samtidig med at de ofte finder traditionelle afrikanske samfundsstrukturer undertrykkende. Disse unge udgør et oplagt rekrutteringsgrundlag for totalitære religiøse kræfter.

Det er derfor vigtigt, at vi i Danmark fastholder fokus på fattigdomsorienteringen i dansk bistand og styrker Afrikas fattige demokratier. Derigennem styrker vi også vores dialog med den muslimske verden. Det sker som bekendt blandt andet igennem omfattende støtte til undervisning og sundhed, der mindsker fattige menneskers afhængighed af religiøse organisationer, til styrkelse af demokrati og god regeringsførelse og til de produktive sektorer, der skal tilvejebringe beskæftigelse og indkomstmuligheder til Afrikas talstærke ungdom.